

INTERHAMWE-ARMED MILITIA OF MRND. 2. HE INFORMED US HE WAS IN CHARGE OF LAST SATURDAY

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA

Etcetera sprak over het wordingsproces en het eindresultaat van *Rwanda 1994* met drie van de auteurs: Jacques Delcuvelierie, Marie-France Collard en Jean-Marie Piemme. Dank zij de enceneringen die onder meer TheaterTeater, Blauwe Maandag Compagnie en Het Gevolg naar zijn werk maakten, is Piemme ook in Vlaanderen geen onbekende.

JACQUES DELCUVELIERIE: De auteurslijst van *Rwanda 1994* bevat vijf namen: Marie-France Collard, Yolande Mukagasana, Jean-Marie

Piemme, Mathias Simons en ikzelf. Ook twee Rwandezes - Dorcy Rugamba en Tharcisse Kalisa Rugano - hebben bijgedragen tot het schrijfproces. Gezien het belang van de muziek - drieënhalve uur in totaal - kan tevens Garrett List als een van de auteurs beschouwd worden. Het werk vertoont dus een collectieve dimensie. De aanwezigheid van een 'architect' was nodig, maar als 'architect' voelde ik me er niet toe in staat om het werk op mijn eentje tot een goed einde te brengen. De medewerking van verschillende soorten talenten en bevoegdheden was noodzakelijk. Je kan het vergelijken met de

>>>

DA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

RWANDA 1994

FORCE A NUMBER OF THEM WERE TO BE KILLED AND THUS GUARANTEE BELGIAN WITHDRAWAL FROM RWANDA. 3

controleerbare en lucratieve maatschappelijke structuur te verkrijgen. Op die manier werd een vijandige, etnische kloof geslagen tussen Hutu en Tutsi. Aanvankelijk vormde een kunstmatig in het leven geroepen, prokoloniale Tutsi-elite het uitverkoren instrument om de Belgische belangen zeker te stellen. Maar aan het eind van de jaren vijftig kreeg de zo geprezen Tutsi-bondgenoot te veel naar onvoorwaardelijke onafhankelijkheid neigende noten op zijn zang. Het Belgisch bewind besloot zijn protectoraat naar een gedweë onafhankelijkheid te begeleiden. De 'sociale Hutu-revolutie', aangewakkerd en gesteund door België, bracht in 1959 een nieuwe politieke elite aan de macht, die bij de onafhankelijkheid in 1962 uitriep: 'Nooit zonder de Belgen!' Het onafhankelijke Rwanda kreeg achtereenvolgens twee Hutu-presidenten, die de etnische haat tot staatsideologie maakten. Beide staats-

hoofden genoten de volledige steun van België en Frankrijk. Rwanda is een reëel voorbeeld van de tegenstelling waarop Sartre wees: in 1994, op hetzelfde moment dat Europa de bevrijding herdenkt van het Duits fascisme, ontspoot in Centraal-Afrika het door datzelfde Europa in leven gehouden tropisch nazisme. Voor het aandeel in deze historische evolutie verontschuldigt vooralsnog niemand zich. Zo wordt verzwegen dat het principe van verdeel en heers een tot in onze tijd toegepaste en ondersteunde strategie is ten behoeve van het politiek-economisch eigenbelang. Evenmin wordt er gesproken over het failliet van de westerse ontwikkelingssamenwerking. Het Rwandese drama doorbreekt overduidelijk de mythe van de ontwikkeling. Buitenlandse inmenging in Afrika wordt steevast voorgesteld als een weldaad voor de Afrikanen. Maar niets is minder waar. De alweer morele reto-

riek die spreekt over de westerse plicht om beschaving, cultuur en ontwikkeling uit te dragen, is sinds de koloniale tijd niets anders geweest dan de maskerade van de meest meedogenloze uitbuitingspolitiek. Rwanda werd tot in 1994 door de NGO-wereld, de officiële coöperatie, de Wereldbank en de Kerk bejubeld als de parel van de ontwikkelingssector. Geen enkel ander Afrikaans land werd gezegend met een talrijker aanwezigheid van hulporganisaties en projecten. Toch werd de Rwandese maatschappij in 1994 getekend door extreme armoede, sociale wanverhoudingen en geïnstitutionaliseerd racisme. De hele ontwikkelingsindustrie, die zich zo overmoedig op het kleine Rwanda heeft gestort, is niet in staat geweest enige noemenswaardige verandering te brengen in het structurele geweld dat mee aan de basis lag van het genocidaire klimaat. Integendeel, objectief gezien kan men zelfs stellen d